

اصول واکنش مؤثر

خودتان را مدیریت کنید و آگاه باشید که شما یک متخصص ارزشمند هستید

تدریس یک شغل طاقت‌فرسا است که در آن همواره باید از خودتان برای دیگران مایه بگذارید. مدیریت دانش آموزان ایجاب می‌کند همواره گوش به زنگ باشید و حداقل یک گام جلوتر از آنان باشید. معلمان تازه‌کار و حتی پیش‌کسوت‌ها باید مراقب باشند فرسوده و شکسته نشوند. معلمان جوانی را دیده‌ام که اشتیاق و علاقه‌شان به خوب و بی‌نقص بودن، جسم و روحشان را فرسوده کرده است؛ طوری که دیگر قادر به اداره‌ی مؤثر کلاس نیستند. نگذارید این اتفاق برایتان بیفتد. نسبت به صرف توان خودتان محتاط باشید و بخشی از وقت خود را به برنامه‌ی درسی پنهان اختصاص دهید. شما در قبال سلامتی خودتان مسئول هستید و این اولویت اول شماست.

پاسخ‌های عملی شما نه تنها بر رفتارهای آتی دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد، بلکه بر روابط کلاسی و بازدهی تدریس شما اثرگذار خواهد بود.

این همان تربیت پنهان است و بسیار بیشتر از امر و نهی لفظی بر دانش‌آموزان تأثیر دارد. وقتی نسبت به رفتارهای کلاسی واکنش حساب‌شده‌ای از خود نشان می‌دهید، در واقع یکی از مهارت‌های اساسی زندگی را به آن‌ها می‌آموزید. این جور واکنش‌ها ارزش توانمندی عاطفی و اجتماعی را به آنان القا می‌کند. بچه‌ها بعد از چند سال ممکن است درس‌های شما را فراموش کنند، اما نحوه‌ی تدریس و احساسی را که در آنان برانگیخته‌اید هرگز از یاد نخواهند برد.

مدیریت طرز برخورد

موقع مواجهه با رفتارها یادتان باشد: هیچ پاسخ غلط یا درستی در قبال آن‌ها وجود ندارد، بلکه برخی

کنار آمدن با رفتارهای نادرست دانش‌آموزان به هیچ‌وجه ساده نیست و گاهی چالش‌برانگیز و حتی خصمانه و تهدیدآمیز می‌شود، اما واکنش عاطفی و غریزی به بدرفتاری‌ها فایده‌ای ندارد. ممکن است ناگهان به خودتان بیایید و ببینید بازیچه‌ی دست بچه‌ها شده‌اید.

با این حال، همیشه آماده باشید که در واکنش به رفتار دانش‌آموزان برانگیخته شوید. این امر کاملاً طبیعی است. واکنش‌های عاطفی در قبال رفتار بد، کاملاً عادی است، اما اگر این واکنش عنان‌گسیخته و شدید باشد، رفع آن بدرفتاری را غیرممکن خواهد کرد. با مدیریت عواطف خود می‌توانید از عهده‌ی بدرفتاری‌ها برآیید و پاسخی متناسب با آن را از جیب‌های کِت جادویی خود بیرون بکشید. هنگام مدیریت عواطف خود، مهم نیست چه احساسی دارید، مهم این است چه کاری می‌کنید.

معلمان به ندرت بین محیط کار و منزل تفکیک قائل می‌شوند و معمولاً کارهایی مثل آماده کردن طرح درس، تصحیح اوراق امتحانی و غیره را در خانه هم انجام می‌دهند. اما باید مراقب باشید، از عصرهای بدون کار و استراحت پایان هفته نیز غفلت نکنید. فراموش نکنید که اگر بعد از یک هفته‌ی کاری، تجدید قوا کنید و سرزنده به کلاس برگردید، معلم بهتری خواهید بود.

احساسات خود را مدیریت کنید و از نظر عاطفی آماده باشید

رفتار شما بازتاب افکار و احساسات شماست. واکنش شما به رفتار دانش‌آموزان، در واقع نشانگر وضعیت روحی شماست. دانش‌آموزان خواه‌ناخواه همواره احساساتی را در معلمان برمی‌انگیزند. به عنوان افرادی حرفه‌ای، کار ما این است که این شرایط را مدیریت کنیم.

به عبور از حریم‌ها دارند. با این حال، وقتی حدود مرز مبهم باشد، احساس تشویش و نگرانی می‌کنند. اگر بتوانید این محدودیت‌ها را به نرمی اعمال کنید، احساس رضایت و امنیت بیشتری خواهند کرد. محدودیت‌هایی که بیش از حد سخت‌گیرانه یا سهل‌گیرانه باشد، می‌تواند زمینه‌ی سوء رفتار را فراهم کند. چنین محدودیت‌هایی گاه به آسیب‌های جبران‌ناپذیری منتهی می‌شود.

مدیریت رفتارهایی که قواعد و حریم‌ها را به چالش می‌کشند
دانش‌آموزان برای اینکه فردیت خود را محک بزنند، گاهی با دیگران و با آداب و اصول اجتماعی درمی‌افتند و معلمان در خط مقدم این چالش قرار دارند. آن‌ها با تنه زدن رفتاری به اطرافیان و به‌ویژه افراد متشخص، درباره‌ی خود و جایگاه اجتماعی‌شان می‌آموزند.

مثال:

۱ یک دانش‌آموز پسر ممکن

با خودتان مهربان باشید. اشتباهات بهانه‌ی یادگیری‌اند. با نهادینه کردن و تبیین این موضوع، خواهید توانست تجربه‌ی یادگیری ارزشمندی برای دانش‌آموزان خود فراهم کنید. دانش‌آموزان را درک کنید. هر قدر هم که بخواهید، باید بپذیرید هرگز قادر نخواهید بود رفتار آن‌ها را به‌طور صددرصد مدیریت کنید.

قواعد و حریم‌ها را ایجاد و حفظ کنید

همه‌ی معلمان سخت کار می‌کنند. دانش‌آموزان دائم مطالبه می‌کنند و معلمان باید پیوسته پاسخ‌گو باشند. اما برخی معلمان خیلی سخت کار می‌کنند. آن‌ها وقت و انرژی زیادی را صرف کشمکش‌هایی می‌کنند که قابل اجتناب هستند. کاملاً طبیعی است که دانش‌آموزان در هر سنی تمایل دارند حریم‌ها را بشکنند. اطلاع از این موضوع شما را قادر می‌سازد پاسخی برگزینید که نتایج مثبتی داشته باشد. به‌ویژه نوجوانان، با توجه به سن بلوغ و رشد فردیت در آن‌ها، تمایل بیشتری

روش‌های مدیریت رفتار مؤثرتر از برخی دیگرند. هر دانش‌آموز شرایط و ویژگی‌های خاصی دارد و روشی که در یک مورد مؤثر است، ممکن است در مورد دیگر مؤثر نباشد.

مهم نیست چقدر مهیا هستید، هر آن ممکن است اتفاق‌های غیرمنتظره‌ای رخ دهد. از این فرصت‌ها برای افزودن یک جیب جدید به کُت جادویی خود استفاده کنید تا دفعه‌ی بعد به کارتان بیاید. یادتان باشد، تشویق و نه توبیخ، موجب خواهد شد شما و دانش‌آموزتان دفعه‌ی بعد عملکرد بهتری داشته باشید.

بدانید که هرگز از پس تمام رفتارهای بد برنخواهید آمد، اما وقتی نرمی و انصاف و احترام را چاشنی کار خود کنید، درصد موفقیتتان به‌مراتب افزایش خواهد یافت. با تمام مهارتی که دارید، گاهی ممکن است دچار مشکل شوید. چاره‌ی کار این است که به عقب برگردید و اشتباه خود را تصحیح کنید. این کار می‌تواند برای دانش‌آموز شما یک تجربه‌ی غنی یادگیری باشد.

نمونه‌ی واکنش‌ها

❶ در مورد متلک‌گویی دانش‌آموز، کمی شوخ‌طبعی می‌تواند مؤثر باشد: خیال‌پردازی‌ات هم بدک نیست! یا خیلی ساده می‌توان گفت: نه، اما از تعارف ممنونم.

در هر دو حالت، نوعی قدردانی از تعارف وجود دارد، اما در عین حال به دانش‌آموز گوشزد می‌کند در رابطه‌ی معلم-دانش‌آموز پایش را از گلیمش درازتر نکند.

❷ معلم می‌تواند دانش‌آموز را تحسین کند و به او بگوید: شاید من اشتباه کرده باشم. می‌خواهی یک بار با هم بررسی کنیم؟ و اگر معلم واقعاً اشتباه کرده باشد، می‌تواند بگوید: از دقت نظرت ممنونم. این کار می‌تواند جلوی تنش را بگیرد و احترام متقابل و روابط مثبت را تقویت کند.

❸ در مورد دانش‌آموز خردسالی که از دستور سرپیچی می‌کند، معلم می‌تواند با گفتن: البته که نمی‌توانم مجبورت کنم، بادش را بخواباند و با دادن یک پیشنهاد-و ایجاد حس حق انتخاب- کار را دنبال کند. خلاصه اینکه، با مدیریت نرم و محترمانه‌ی رفتارهای حریمشکن می‌توان از آن‌ها فرصتی برای ایجاد ارتباط مؤثر و رشد آگاهی کودکان از خودشان فراهم کرد.

به‌راستی، واکنش معلم در قبال رفتارهای فوق چگونه باید باشد؟

یادتان باشد

مدیریت رفتارهای بد نیازمند طراحی، پشتکار و نگرش مثبت است؛ یعنی مهارت دست‌گذاشتن فی‌البداهه بر جنبه‌های مثبت دانش‌آموزان. گاهی ممکن است لازم باشد در مواجهه با رفتار بد، با سایر همکاران، به‌ویژه مدیر و مشاور مدرسه مشورت کنید.

اولیای مدرسه ممکن است راهکارهای مناسبی برای برخورد با برخی رفتارهای بد داشته باشند. مطمئن باشید با این کار توانایی شما در اداره‌ی کلاس زیر سؤال نخواهد رفت.

بلکه با بهره‌گیری از خرد جمعی همکاران خواهید توانست راحت‌تر از پس مشکلات برآیید و معلم بهتری باشید.

از فرایند یادگیری آن‌ها درباره‌ی خودشان است، قادر خواهید بود با کمترین آسیب، به آن‌ها یاد دهید که رفتارشان را اصلاح کنند.

است به خانم معلم خود بگوید: امروز خیلی شیک شدید، از پوتین‌های شما خوشم می‌آید، او در واقع در حال محک زدن آداب و روابط اجتماعی است.

❷ ممکن است یک دانش‌آموز زرنگ به معلم جوان بگوید: من آن تمرین را انجام نمی‌دهم، به نظرم مسئله را اشتباه طرح کرده‌اید!

در این موقع، او مشغول تقابل سواد خود با سواد معلم است و به اصطلاح می‌خواهد با او کل‌کل کند.

❸ ممکن است دانش‌آموز خردسال از دستور معلمش سرپیچی کند و بگوید: شما نمی‌توانی مرا به این کار مجبور کنی، اگر مرا تنبیه کنی، به پدرم می‌گویم حسابت را برسد...

این دانش‌آموز در حال زورآزمایی است. این نوع رفتارها ممکن است موجب رنجش و عصبانیت شما شود، اما اگر بدانید که این کار بخشی

